

Mazowiecki Kurator Oświaty
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KPU.5533.3.2016.JL

Protokół kontroli

1. Kontrolę przeprowadzono w **XLIII Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Wielkiego w Warszawie, ul. Mahatmy Gandhiego 13**, którego dyrektorem jest **Pani Bogumiła Wiatrak**.
2. Kontrolę w dniach: 15 i 19 stycznia 2016 r. przeprowadziła Joanna Lipińska, starszy wizytator w Wydziale Kształcenia Ponadgimnazjalnego i Ustawicznego, na podstawie upoważnienia nr KPU.5533.3.2016.JL z dnia 12 stycznia 2016 r., wydanego przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
3. **Tematyka kontroli: „Przestrzeganie przez dyrektora przepisów prawa dotyczących zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów; przestrzeganie oraz upowszechnianie wiedzy o prawach ucznia”**
4. W trakcie kontroli przeprowadzono rozmowę z dyrektorem szkoły Panią Bogumiłą Wiatrak, przeprowadzono ankietę wśród uczniów oraz dokonano analizy następującej dokumentacji:
 - zasad wewnątrzszkolnego oceniania zawartych w statucie szkoły;
 - przedmiotowych systemów oceniania z: języka polskiego, języków obcych, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych,
 - księgi protokołów zebrań Rady Pedagogicznej
 - uchwał Rady Pedagogicznej,
 - dziennika elektronicznego,
 - wybranych arkuszy ocen uczniów klasy III.
5. Opis ustalonego stanu faktycznego, w tym stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia.
Kontrolę przeprowadzono na wniosek organu prowadzącego szkołę z dnia 16.12.2015 r., w obszarach wskazanych we wniosku.
W czasie czynności kontrolnych ustalono, że ostatnich zmian w **Statucie szkoły** dokonano na podstawie uchwały nr 4/2015/2016 Rady Pedagogicznej XLIII Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Wielkiego w Warszawie z dnia 1 września 2015 r. Zarówno w protokole z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia 01.09.2015 r., jak i w treści uchwały brak wskazania w których konkretnie punktach statutu treść uległa zmianie. Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania włączone zostały do Statutu szkoły.
Analiza zapisów Rozdziału VIII zawierającego zasady wewnątrzszkolnego oceniania wykazała, że nie wszystkie zapisy tego rozdziału są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego:
 - § 52 ust. 5 statutu jest niezgodny z art. 44n ust. 7 ustawy o systemie oświaty,
 - § 54 ust. 8 statutu jest niezgodny z art. 44m ust. 6 ww. ustawy.
 Część zapisów wymaga doprecyzowania:
 - § 43 ust. 2 (do art. 44e ust. 3 ustawy o systemie oświaty),
 - § 48 ust. 12 (do art. 44g ust. 1 ww. ustawy),

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

- § 52 ust. 1 (do art. 44n ust. 3 ww. ustawy),
- § 52 ust. 4 (do art. 44n ust. 6 ww. ustawy).

Ponadto brak podstaw do zmiany skali ocen określonej w § 47 ust. 3 Statutu szkoły, w przypadku egzaminu poprawkowego, czego propozycję zawierają przepisy § 54 ust. 3 Statutu.

Analiza wybranych **przedmiotowych systemów oceniania** wykazała, że

- w systemie oceniania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych: skala ocen jest niezgodna ze skalą określoną w § 47 ust. 3 Statutu szkoły, wystawienie uczniowi na lekcji oceny niedostatecznej za brak podręcznika lub innych pomocy jest niezgodne z przepisami art. 44b ust. 1 i 3 ustawy o systemie oświaty,

- w systemie oceniania z języka polskiego i języków obcych ocena z próbnej matury ma wpływ na ocenę klasyfikacyjną śródroczną i roczną (waga odpowiednio 6 i 5), gdy w opinii Ministra Edukacji Narodowej ta forma sprawdzania wiadomości i umiejętności ma cel diagnostyczny.

Kontrolowana **księga protokołów** Rady Pedagogicznej prowadzona jest od roku szkolnego 2011/2012, zawiera 393 ponumerowane strony, a ostatnich zapisów dokonano na stronie nr 268. Zapisy w protokołach świadczą o tym, że:

- dyrektor przypomina nauczycielom o obowiązujących zasadach wewnątrzszkolnego oceniania,
- na miesiąc przed klasyfikacją śródroczną i roczną, po wystawieniu propozycji ocen, omawiane są wyniki nauczania,
- uczniowie z trudnościami w nauce objęci są opieką psychologiczno-pedagogiczną,
- Rada Pedagogiczna wskazuje sposób dostosowania i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego dla potrzebujących uczniów.

W roku szkolnym 2014/2015 łącznie szkołę ukończyło 48 uczniów, w tym 1 uczeń ukończył ją po zdaniu egzaminu poprawkowego w sierpniu 2015 r. Szkoły nie ukończyło 2 uczniów klasy III.

Uczniom szkoły, którzy otrzymali w wyniku klasyfikacji rocznej 1 lub 2 oceny niedostateczne wyznaczono termin egzaminu poprawkowego. Harmonogram egzaminów przedstawiony został na zebraniu Rady Pedagogicznej w dniu 24.06.2015 r.

Uchwały Rady Pedagogicznej zgromadzone są w księdze uchwał, do której początkowo wpisywano je ręcznie, od 21.12.2012 r. wydrukowane uchwały wklejano do księgi, a od 29.08.2014 r. uchwały są luzem włożone do księgi. Analiza zapisów protokołów i uchwał pozwala stwierdzić, iż Rada Pedagogiczna podejmuje uchwały w sprawie przyjęcia wyników klasyfikacji śródrocznej, rocznej i końcowej, nie podejmuje natomiast uchwał w sprawie promocji uczniów. Wyjątek stanowi uchwała nr 17/2014/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie promowania uczniów do klasy programowo wyższej z jedną oceną niedostateczną. Jednakże w protokole zebrania Rady Pedagogicznej z dnia 31.08.2015 r. brak jest uzasadnienia podjęcia takiej uchwały. Lakoniczna informacja, że wzięto pod uwagę sytuację rodzinną, zdrowotną, opinię wychowawcy, pedagoga nie wskazuje na to, czy promując uczniów z oceną niedostateczną do klasy programowo wyższej uwzględniono ich możliwości edukacyjnych.

Zapisy w **dzienniku** elektronicznym wskazują na rytmiczność bieżącego oceniania uczniów. Jedyne nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne w nauczaniu indywidualnym uczniów często wpisują oceny bieżące do dziennika elektronicznego ze znacznym opóźnieniem, co może spowodować brak informacji dla rodziców o postępach w nauce tych uczniów.

Wpisane do dziennika tematy zajęć lekcyjnych w klasach III wskazują na to, że niemal wszyscy nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne zapoznali uczniów na początku roku szkolnego z zasadami wewnątrzszkolnego oceniania, wymaganiami edukacyjnymi. W dzienniku brak jest ww. wpisów potwierdzających wykonanie tego obowiązku na lekcjach: religii/etyki, j. rosyjskiego, j. niemieckiego. Pani Dyrektor oświadczyła, że nie wpisała takiego tematu lekcji, ale na początku roku szkolnego omówiła na swoich lekcjach zasady wewnątrzszkolnego oceniania i wymagania edukacyjne. Oceny z próbnej matury (kl. III) wpisywane są do dziennika, ale tylko w przypadku jednego z nauczycieli j. angielskiego

Parafy*
dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

i nauczyciela j. polskiego wliczane są do średniej ocen ucznia.

Do kontrolowanych **arkuszy ocen** uczniów załączone są protokoły egzaminów klasyfikacyjnych i poprawkowych wraz z pisemnymi pracami uczniów i zwięzłą informacją o ich ustnych odpowiedziach. Do przeprowadzenia egzaminów poprawkowych i klasyfikacyjnych powołane były komisje 3-osobowe. W przypadku egzaminu poprawkowego komisja powołana była prawidłowo, zaś w przypadku egzaminu klasyfikacyjnego – nieprawidłowo, bowiem, w myśl obowiązujących przepisów prawa oświatowego, egzamin klasyfikacyjny powinno przeprowadzać 2 nauczycieli.

Pani Dyrektor potwierdziła, że wszyscy nauczyciele zostali poinformowani o dysfunkcjach uczniów i zaleceniach zawartych w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w celu dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb ucznia.

W celu poznania przez uczniów swoich praw, wychowawcy przeprowadzają na początku roku szkolnego lekcję (godzina wychowawcza), podczas której zapoznają ich ze Statutem szkoły, zapisanymi w nim prawami uczniów, a także z wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania. Statut szkoły wraz z wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania umieszczony jest na stronie internetowej szkoły. Mimo to, pod koniec roku szkolnego na tablicy ogłoszeń wywieszane są najważniejsze informacje związane z klasyfikacją roczną. Natomiast na tablicy przy wejściu do szkoły wywieszony jest plakat informujący o prawach dziecka.

W trakcie kontroli przeprowadzona została wśród uczniów ankieta na temat stosowania w szkole praw ucznia, głównie w obszarze oceniania, klasyfikowania i promowania, przeprowadzona w klasach III. W ankiecie udział wzięło 37 uczniów, nie wszyscy udzielili odpowiedzi na wszystkie pytania.

Na pytanie: Czy nauczyciele poinformowali o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu? uczniowie odpowiedzieli: nie 5, tak 31 i sprecyzowali kiedy (*na pierwszej lekcji roku szkolnego, na początku roku szkolnego, na początku roku szkolnego i przy wystawianiu ocen, zostały podyktowane do zeszytu*).

Na pytanie: Czy nauczyciele poinformowali o zasadach oceniania z przedmiotu? wszyscy (37) uczniowie stwierdzili, że tak i sprecyzowali kiedy (*na pierwszej lekcji roku szkolnego, na początku roku szkolnego, na początku roku szkolnego i przy wystawianiu ocen, zostały podyktowane do zeszytu na lekcjach organizacyjnych*).

Natomiast na pytanie: Czy nauczyciele stosują określone zasady oceniania? uczniowie odpowiedzieli: tak 27, nie 10.

Czy nauczyciele poinformowali o sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów? Na to pytanie uczniowie odpowiedzieli: tak 23, nie 14.

Na pytanie: Czy nauczyciele poinformowali o sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów? Uczniowie odpowiedzieli nie 7, tak 30 i sprecyzowali kiedy (*na pierwszej lekcji roku szkolnego, na początku roku szkolnego, na początku roku szkolnego i przy wystawianiu ocen na koniec semestru, ok. 1,5 miesiąca przed końcem semestru, kiedy zdarzyła się taka możliwość*).

W ankiecie zapytano uczniów: Czy nauczyciele zrozumiale wyjaśniają zagadnienia na lekcjach? (odpowiedź: zdecydowanie tak i raczej tak 33, zdecydowanie nie i raczej nie 4), Czy Twoim zdaniem, nauczyciele sprawiedliwie oceniają Ciebie? (odpowiedź: zdecydowanie tak i raczej tak 30, zdecydowanie nie i raczej nie 6), Czy nauczyciele zawsze uzasadniają ocenę ucznia? (odpowiedź: zdecydowanie tak i raczej tak 24, zdecydowanie nie i raczej nie 13), Czy nauczyciele zawsze oceniają ucznia za wiedzę i umiejętności? (odpowiedź: zdecydowanie tak i raczej tak 31, zdecydowanie nie i raczej nie 6). Uczniowie, którzy odpowiedzieli zdecydowanie nie i raczej nie podali przykłady: *za zachowanie, pracę na lekcji, obecności na lekcjach, zaangażowanie ucznia lub jego brak*.

Uczniowie odpowiedzieli dalej: Czy nauczyciele stosują się do zaleceń wynikających z Twojej opinii lub/i orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej? – odpowiedź: tak 14, nie 5, a na pytanie: Czy zostałeś zapoznany w szkole ze swoimi prawami? odpowiedzieli: tak 29, nie 7 uczniów.

Parafy*
 kontrolujących dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

Kolejne pytania dotyczyły poszanowania godności osobistej uczniów. 31 uczniów potwierdziło, że nauczyciele szanują godność osobistą uczniów zawsze, prawie zawsze lub często. 5 uczniów stwierdziło, że czasami lub nigdy i na poparcie odpowiedzi podali przykłady: *czasami niesprawiedliwie oceniają nie podając wyjaśnień mimo, że zadanie jest dobrze zrobione, niektórzy nauczyciele obraźliwie wypowiadają się na temat uczniów, nauczyciel używa sformułowania „żal mi Ciebie”, albo że nie będzie się zniżał do naszego poziomu.*

Na pytanie: Czy czułeś się kiedykolwiek upokorzony przez nauczyciela bądź nauczyciel upokorzył koleżankę/kolegę ? 16 uczniów odpowiedziało tak, a 20 nie. Przytoczyli też przykłady: *pani od [REDAKTOWANO] ale już nie pracuje, nauczyciel był złośliwy i chamski dla ucznia, kolega został upokorzony przez nauczyciela, ale nie mógł zareagować, bo dostałby ujemne punkty, nauczyciel mówił do kolegi, że jest głupi, nauczyciel powiedział do ucznia „Żal mi ciebie”, pani od angielskiego demotywuje uczniów oraz potrafi powiedzieć, że używa słownictwa adekwatnego do niskiego poziomu, zazwyczaj jest to „zażartowanie” z kogoś, słowne atakowanie ze względu na modyfikacje ciała.*

Pytanie, na które można było wskazać kilka odpowiedzi brzmiało: Do kogo w szkole możesz zwrócić się z prośbą o pomoc w przypadku, kiedy nauczyciel nie respektuje Twoich praw? Uczniowie odpowiedzieli: do wychowawcy 21, do pedagoga/psychologa 9, do dyrektora 16, do kogo innego (do kogo?) 8 (p. wicedyrektor, innych nauczycieli, rodzica, p. woźnej), nie ma takiej osoby w szkole 7.

30 uczniów zgłaszało skargi do wychowawcy, nauczyciela, dyrektora (nie składało 6) i stwierdzili oni, że: zostały wyjaśnione, rozpatrzone 12
czasami są rozpatrywane 6

wychowawca stara się znaleźć wyjście z sytuacji 10
nic się nie działo 7.

Na pytanie: Czy miałeś konflikt z nauczycielem? Uczniowie odpowiedzieli: tak 12, nie 25. Załączyli również krótkie informacje na ten temat: *Pani od [REDAKTOWANO] obrażała, demotywowwała, nie pozwalała poprawiać niektórych sprawdzianów, sprawa zgłoszona do dyrektora i jest zmiana nauczyciela; wyjście na lekcji do toalety; powodem była matematyka, kiedy Pani stwierdziła, że rysunek jest źle narysowany, a rozwiązanie nie zostanie rozpatrzone pomimo, iż było dobrze rozwiązane, bo rysunek jest najważniejszy; kiedy siedziałem bokiem do nauczyciela i kazała mi się przesiąść twierdząc, że niszczę jej lekcje; powodem była niesprawiedliwa ocena z przedmiotu, zwróciłam się o pomoc do pani dyrektor, zostałam zrozumiana i sprawa została szybko załatwiona; nauczyciel [REDAKTOWANO] jest mściwy.*

Ostatnie pytanie zostawiało uczniom możliwość swobodnej wypowiedzi będącej odpowiedzią na zadane pytanie: Czy jest coś, co chciałbyś zmienić w Twojej szkole? Odpowiedź: tak 14 nie 23. Nie wszyscy wpisali propozycje zmian. Wśród podanych były następujące: *Kadrę nauczycielską, podwyższyć poziom nauczania, podejście nauczycieli do ucznia i do przedmiotu, podejście nauczycieli do uczniów i poziom relacji na linii rodzic wychowawca uczeń; dyrektorkę i [REDAKTOWANO] żeby było więcej klas, szacunek do uczniów, jeżeli oczekują tego samego; większa dyscyplina; nastawienie niektórych nauczycieli i lepsza przychylność na nasze prośby oraz większa motywacja; słodycze w szkole; hala sportowa.*

Ponadto uczniowie uważają za niesprawiedliwy fakt, iż nauczyciele mogą na lekcji jeść, pić i używać telefonów komórkowych.

6. Wnioski

- 1) Zasady wewnątrzszkolnego systemu oceniania zawarte w Statucie szkoły wymagają dostosowania do obowiązującego prawa oświatowego,

Parafy*
 kontrolującego/ych dyrektora szkoły placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

- 2) W przyrodniczo-matematycznym przedmiotowym systemie oceniania występują niezgodności z przepisami Statutu szkoły oraz ustawy o systemie oświaty.
- 3) Rada Pedagogiczna nie podejmuje uchwał w sprawie promocji uczniów.
- 4) Ocena z próbnej matury w przypadku niektórych przedmiotów ma wpływ na ocenę klasyfikacyjną śródroczną i roczną - waga odpowiednio 6 i 5, chociaż w opinii Ministra Edukacji Narodowej ta forma sprawdzania wiadomości i umiejętności ma cel diagnostyczny.
- 5) Rada Pedagogiczna podejmując uchwałę w dniu 31.08.2015 r. w sprawie promowania uczniów z jedną oceną niedostateczną do klasy programowo wyższej nie odniosła się do ich możliwości edukacyjnych, co jest niezgodne z przepisem art. 44m ust. 6 ustawy o systemie oświaty.
- 6) Nie wszyscy nauczyciele wpisują systematycznie oceny do obowiązującego w szkole dziennika elektronicznego.
- 7) Egzamin klasyfikacyjny przeprowadzane były przez komisję 3-osobową, co było i jest niezgodne z przepisami prawa oświatowego.
- 8) Wyniki ankiety potwierdzają, że zdarzają się przypadki łamania praw ucznia.

7. Zalecenia

Działając na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 2156 ze zmianami) zalecam:

- 1) Dostosować zapisy Rozdziału VIII Statutu szkoły do obowiązujących przepisów prawa oświatowego, zgodnie z zapisami rozdziału 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 2156 ze zmianami).
- 2) Podejmować uchwały w sprawie promocji uczniów, zgodnie z kompetencjami stanowiącymi Rady Pedagogicznej, określonymi w art. 41 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.
- 3) Przy promowaniu ucznia z jedną oceną niedostateczną do klasy programowo wyższej brać pod uwagę jego możliwości edukacyjne, zgodnie z przepisem art. 44m ust. 6 ww. ustawy o systemie oświaty.
- 4) Do przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych powoływać komisję 2-osobową, zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 843).
- 5) Zgodnie z § 24 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1270) wzmocnić wewnętrzny nadzór nad przestrzeganiem przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, w tym przestrzegania zasad wewnątrzszkolnego oceniania z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych ankiet. Należy więcej uwagi poświęcić upowszechnianiu praw ucznia wśród nauczycieli.

Termin realizacji zalecenia nr 1: do dnia 29 lutego 2016 r.

Termin realizacji zaleceń nr 2-5: od dnia 28 stycznia 2016 r.

Dyrektor szkoły ma prawo zgłosić Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty w ciągu 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli pisemne, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole dyrektor szkoły, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń jest obowiązany powiadomić Mazowieckiego Kuratora Oświaty o sposobie ich realizacji.

Parafy*
dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

Protokół podpisali: DYREKTOR

.....
 (dyrektor szkoły)

STARSZY WIZYTATOR

Lipińska
 Joanna Lipińska

.....
 (przeprowadzający kontrolę)

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje dyrektor kontrolowanej szkoły, a drugi włącza się do akt kontroli.

Poświadczam odbiór protokołu kontroli:

DYREKTOR

28 stycznia 2016 r.
 (data, podpis i imienna pieczęć dyrektora szkoły/placówki)

Warszawa, dnia 28 stycznia 2016 r.

Parafy*

kontrolującego/ych

dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. poz. 1270) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.